Sex ord på F och museernas roll i vårt samhälle

Av Anders Clason

Sex ord på F kan sammanfatta museernas roll i vårt samhälle: med Föremål och Forskning som Förutsättning är de Förbindelselänken mellan det Förflutna och Framtiden.

När detta skrivs i slutet av februari 1981 känns det dock som om ett sjunde F hotade de andra sex. Riskerar museerna när vi nu har kärva tider och sparmoln hopar sig över kulturpolitiken, att bli den Felande länken? Med smala marginaler går denna del av vårt kulturliv och kulturarv in i de offentliga prutningarnas kalla klimat. Kommer de att klara sin roll som förbindelselänk mellan förflutet och framtid om de drabbas av fleråriga nedskärningar från stat, landsting och kommuner? Kommer museerna, dåligt förberedda på att slåss för sina viktiga uppgifter, att makas in i ett hörn, omgivna av den Stora Tystnaden?

Andra mer spektakulära kulturområden har lättare att föra fram sina nödrop. Litteratur i kris! Teater i kris! Musik i kris! Till och med bildkonsten kommer bättre till tals om sitt utsatta läge i massmedia och kan räkna på stöd från opinioner lättare än museer.

Börjar biblioteken stänga och få mindre bokanslag, läggs teaterinstitutioner ner och fria grupper försvinner, boklådor går omkull och konstnärer och kulturarbetare får det sämre – det skapar en helt annan reaktion av upprördhet än om museer stänger lite tidigare eller får sina anslag urholkade till förvärv och föremålsvård! Vem kan skapa krisstämning kring problem med dåliga magasin om samtidigt bokbussen dras in eller Riksteatern upphör med sina turnéer i en glesbygd?

Trots att det gäller vårt kulturarv – visst har andra kulturområden lättare att få gehör i paneldebatter, i partimotioner och på kultursidor än museer. Dom finns ju där i evighet tror de flesta!

Ökat publikunderlag – nya publikgrupper

Men massmediala flyktbilder ger inte hela sanningen om museernas ställning i vårt land. Mer substantiellt kan man peka på två saker som hänt under 70-talet, och som ändå är en tillgång i kristid.

Museerna har alldeles tydligt ökat sitt publikunderlag. Vid sidan av biblioteken kan man också fråga sig om inte museerna varit de mest framgångsrika kulturinstitutionerna när det gällt att nå nya publikgrupper. Det är då särskilt barn och ungdom jag tänker på som, genom skolan och vissa försigkomna kommuners planerade utnyttjande av museet som läromedel, i hög grad gynnsamt bidrar till statistiken.

Stockholms kommuns välutbyggda program för skolornas besök på vissa museer är här förebilden. Tyvärr tycks det också vara det som i spartider sitter sämst till. Ty skulle det slopas vore det inte bara till förfång för skolan – för t ex Tekniska museets del kommer inte mindre än tre tjänster i farozonen och dessutom ett rörligt anslag för pedagogisk verksamhet.

Det är en viktig fråga hur förskolan, skolan och museerna ska klara ett fortsatt samarbete under knappare stjärnor. Tre färska ögonblicksbilder kan illustrera spännvidden i vad museer kan göra för att "förklara verkligheten" för barn.

Under sportlovsveckan besökte jag av en händelse Gotlands Fornsal. Där var det livlig verksamhet med tovning av ull som med hjälp av såpa och vatten förvandlades till filtvantar.

Dagen efter såg jag några av de 2 000 ungar som invaderat Telemuseum i Stockholm för att med "riktiga" grejor utlånade från Sveriges Radio göra egna radioprogram, pejla in kustradio och radiospaning och få ett begrepp om eterkommunikationens alla dimensioner.

Slutligen, vid ett sammanträde, fick jag fyllig rapportering av hur Tekniska Museet avsatt en tjänst just för att utveckla den regionala satsningen på Science Centers, som kulturrådet gett projektpengar till: viktiga "verkstäder" för naturvetenskapligt kunnande ute i landet. Hur häpnadsväckande och spännande man kan uppleva dem kan man erfara på olika museer i Canada och USA.

Dessa exempel visar att museerna ska vara en mötesplats för en ny generation som en pedagogisk resurs utifrån sina egna föremåls och sin egen inriktnings förutsättningar.

"Barnmålet", det ibland av lärda museichefer så häcklade, har alltså inget med kladd, kuddar och KUL-tur att göra. Det är i stället museets viktigaste investering i framtiden om det vill göra sin roll som förbindelselänk trovärdig för framtiden. Därför får inte heller barnkulturen på museerna prutas bort som en modeföreteelse från den glada samhällstillvändhetens tid, som jag hört somliga med viss lystnad tänka sig då och då på mina prutvandringar runt museerna. Lägg inte ungarna på de förbrukade honnörsordens sophög med illa dold skadeglädje nu när kulturrådet äntligen upptäckt att bevara också betyder vårda och snålblåsten ger alibi. För tveklöst är uthållighet när det gäller museipedagogiken för skolan en trovärdighetsfråga för museerna i huvudmännens ögon och kommer att få avgörande betydelse för det varslade sparandets genomslagskraft!

Publiken är en investering för museerna, det är jag alltså övertygad om. Det har också samhället visat under det senaste decenniet, hur mycket vi än klagar. Visserligen går bara nio procent av den totala kulturkakan till museer och utställningar – jämfört med teaterns tjugo procent. Men man kan inte bortse från att i reella belopp, förutom byggnadsinvesteringar, har museerna tillförts betydande resurser från både staten, landstingen och kommunerna under 70-talet.

Anslag till musei- och utställnings-verksamhet

En statlig stödform liknande den som finns för andra regionala kulturinstitutioner har från statens sida introducerats också för länsmuseerna.

Mellan 1975 och 1980 tillfördes centrala och regionala museer 24 reformmiljoner utöver automatik fördelade på ungefär hälften för vardera. Totalt utgör i 1981/82 års kulturbudget statsanslagen till de centrala museerna och vissa museer 162 milj kronor och till de regionala museerna 24 milj kronor. Den senaste statistiska uppgiften för kommuners och landstings utgifter är från 1979 och utgör 131 milj kronor för musei- och utställningsverksamhet.

Detta är ju inga obetydliga summor. Lägger man till dem den till museiväsendet nära anknutna kultur- och byggnadsminnesvården, som genom årets byggnadsvårdsreform för statens del uppgår till 65 milj kronor inklusive uppdragsverksamhet och för kommuner och landsting 1979 till ca 75 milj kronor men som då också inbegriper stöd till hembygdsrörelsen, kan man inte betrakta de anslag som främst stöder bevarandemålet i kulturpolitiken som obetydliga. Till dessa belopp ska också läggas de betydande summor som går till skötseln av fornminnen och till museiarbete via tjänster med lönebidrag från AMS samt alla byggnadsinvesteringar via byggnadsstyrelsen, beredskapsarbeten via länsarbetsnämnderna och kommunernas och landstingens fastighetsförvaltningar.

Dessutom bekostar ju flera av de centrala verken egna ''branschmuseer'' och moderuniversiteten har betydande egna museer. Försvaret och fortifikationsförvaltningen tar ett omfattande musealt ansvar och bedriver egen byggnadsvård. För kulturlandskapet gör såväl naturvårdsverket, domänverket som kommuner och landsting viktiga insatser liksom privata fastighetsägare som också vårdar den största delen av byggnadsarvet både när det gäller byggnader i stad och på landsbygd. Många industrier har visat ett enastående vårdansvar när det gäller sina industriminnen som allt mer – inte minst genom Tekniska museets initiativ – under 70-talet blivit en given del av en vidgad kulturvårdssyn.

Nya museer

Innan vi ger oss in i den problembild, som brukar vara den gängse när man diskuterar museernas framtid ska vi inte heller glömma att vi fått fler nya museer på kortare tid än i mannaminne. I Stockholm har med staten som ansvarstagare tillkommit Livrustkammaren, Musikhistoriska museet, Etnografiska museet och nu senast Dansmuseet. Skokloster har blivit ett unikt epokmuseum och Thielska galleriet ''förnyats'' till ett utsökt klenodmuseum. Ett nytt Wasamuseum lär väl också komma de närmaste åren. En ny museibyggnad uppförs i Uddevalla. Industrimuseet i Göteborg flyttar in i bättre lokaler, liksom förhoppningsvis även museerna i Kalmar och Härnösand. Stockholm får en ny museistiftelse för regional verksamhet. Ett nytt fjällmuseum projekteras i Jokkmokk. Lokala museer i Skellefteå, Örnsköldsvik och Alingsås har flyttat in i nyrenoverade byggnader som anpassats efter deras behov. Malmö museum har fått en stor och väldisponerad teknisk avdelning. Trots det statsfinansiella läget har förutom allt nybyggande för statliga museer partiella åtgärdsprogram för miljöförbättringar i centralmuseerna dessutom genomförts. Nordiska museets centralmagasinprogram i Julita fullföljs liksom ännu så länge planerna på lantbruksmuseet. Däremot har återigen en ny museibyggnad för Riksmuseet skjutits på framtiden. I denna katalogaria av främst kvantitativa insatser för att stärka bevarandemål och museer och göra förbin-

delselänken mellan förflutet och framtid levande ligger givetvis en rad kvalitativa värden. Ändå kräver bilden att en del provokativa frågor ställs.

Provokativa frågor

- Har museernas inre arbete utvecklats därhän att de förmått att leva upp till både förbättrade resurser men också ökade krav, dels för publika insatser, dels för föremålsvården och de växande uppgifterna inom kulturminnes- och byggnadsvård? Bedriver museerna forskning i den utsträckning man kan kräva? Förmår de att föra ut forskningsresultaten eller kommer de enbart den inre museiverksamheten tillgodo?
- Har samspelet mellan centrala museer och regionala utvecklats därhän att man över landet upplever en känsla av interaktion och stöd, av idéutbyte och utbildningsstimulans, som är så viktig i en – trots alla yttre krav – så pass "sluten" värld som museivärlden ändock är?
- Har den drömda breddningen av de främst på förindustriellt material uppbyggda länsmuseerna mot naturhistoria, naturvetenskap, teknik och samtidsdokumentation samt bildkonst kunnat genomföras – eller kommer den att kunna genomföras?
- Hur ser det ut med "tillväxten" av kvalificerade museimän, forskare, konservatorer, hantverkare och andra som behövs för att fylla alla de kulturpolitiska krav som ställs på museerna?

Det är inte enkelt att strukturera svaren på de frågor jag ställt. Museer är i hög grad individuella institutioner, utifrån och inifrån styrda av så skilda förutsättningar att det är svårt att generalisera kring dem. Byggnaderna styr, samlingarna styr, organisationen styr liksom personerna som leder museerna. Både de regioner och de sakområden de är verksamma inom påverkar svaren och inte minst de skiftande ekonomiska resurser museerna arbetar med. Det är främst på två områden museerna har motsvarat förväntningarna att ta tillvara sina ökade resurser: på utställningssidan och när det gäller insatserna för kulturminnesvården.

Kulturminnesvård och utställningar

I det senare fallet beror det naturligtvis på att det byggts upp en struktur, sedan lång tid nedärvd i kunskap och förstärkt med nya instrument särskilt för den regionala planeringen, som gjort regionmuseerna till viktiga delar av en alltmer finmaskig samhällsplanering. Frågetecken kan väl av en lekman ibland ställas om det både personellt och kostnadsmässiga förnuftiga i avvägningen mellan arkeologiska insatser och arbetet med det ännu levande och existerande byggnadsarvet ovan jord. Liksom om mängden av inventeringsarbeten och insatser på det senare området alltid nått sitt syfte att också skapa opinion och underlag för *förverkligandet* av bevarandemålet i fysisk bemärkelse, som ändå borde vara avgörande för detta arbete.

I museets utåtriktade verksamhet mot publiken har mängden av insamlat kunnande när det gäller kulturminnesvården endast sporadiskt förevisats. Det har dokumenterats för kommunerna, för länsantikvarien, i planer för beslutsfattare och ibland i årsböckerna. Men alltför sällan har det nått museibesökaren i form av utställningar i museet eller på de inventerade platserna – och hur ofta har det omsatts i ett pedagogiskt material för skolan eller folkbildningen, museets två främsta organiserade publikgrupper och viktigaste opinionsbildare på sikt?

Genom de tillfälliga utställningarna har våra museer blivit levande i allmänhetens ögon. Men kanske har de till och med blivit *för* levande i den meningen att utbudet varit för stort i förhållande till de insatser som kunnat göra dem *mer* varaktigt betydelsefulla som kunskapskällor. Kanske har våra museer alltför mycket försökt anpassa sig till vår tids behov av ständig omväxling, av "rörliga bilder" och skiftande trender och varit alltför styrda av en fixering vid växande publiksiffror?

Ibland har nog också den tillfälliga utställningen fått skyla över de dammiga basutställningarna, som kräver mycket mer av forskning, metodiskt arbete, ordning och system i magasinen för att förnyas och hållas levande.

Det finns idag en ökad skepsis mot den tillfälliga utställningen till förmån för den genomtänkta basutställningen som ett mer äkta utflöde av museets inre arbete med föremålsvård och dokumentation – museets utåtriktade ansikte ska stämma överens med dess själ och inte dölja dåliga samveten bakom skärmarna . . .

Jag har många gånger betonat att jag tror den starka utåtriktade verksamheten varit nödvändig för att legitimera museet som en levande kulturinstitution, för att förändra dess image från kuriös dammgömma till publikmedveten folkbildningsresurs.

Jag tror också att den tillfälliga utställningen, mer eller mindre glansfull, *måste* få finnas kvar i museets repertoar i framtiden – även om man måste begränsa antalet utställningar per säsong och också se till att de turnerar mer genomtänkt och på fler platser!

Det är möjligt att de mindre museerna runt om i landet också kan få mer hjälp och vara villiga att ta emot mer hjälp utifrån genom att låta andra arrangera de tillfälliga utställningarna – Riksutställningar, andra museer ock, inte minst, lokala föreningar, fantaster och skolor. Detta krävs för att klara av det problem som kommer att förbli olöst om de pekunjära tillskotten till regionmuseerna upphör – breddningen mot naturhistoria, naturvetenskap, teknik, samtidsdokumentation och bildkonst.

För de centrala museerna ser jag de tillfälliga utställningarna som betydelsefulla främst av tre skäl:

- de bör i bästa fall avkasta nytänkande, forskning och därför kataloger av kvalitet som gör dem varaktiga och utvecklar hela den museisektor de berör. Den stora utställningen är en del av centralmuseets utvecklings- och forskningsarbete.
- vi behöver internationell stimulans också i museivärlden: gästspel som vidgar vår världsbild men också ger möjlighet för vårt vetande att vetta utåt; Sverige får inte bli en provins kulturellt sett, särskilt som massmediabilden ständigt väller över oss olika intryck, som museerna kan hjälpa till att ordna upp i och förklara.
- den stora institutionen, om man alls ska ha den kvar, behöver för sin egen inre kraft och identitet samla sig till manifestationer då och då. De jäsande surdegarna runt omkring i våra viktorianska museimonument – eller betydligt yngre sådana – tror jag blir alltför tungältade om man inte då och då får bygga en krokan! Om också bara "till lyst" – varför inte? Ingen kulturinstitution blir hederligare eller mer legitime-

rad genom att bli lika genomsvenskt tråkig som allt annat. Ibland skymtar Jantelovens puritanska snålhet fram i kritiken av de "stora utställningarna". Men kultur måste presenteras kulinariskt, sade en gång Brecht – och tveklöst ökar den stora utställningen aptiten på museimediet som sådant!

Föremålsvård och dokumentation

Om det är det stora antalet utställningar det senaste decenniet som gjort att föremålsvården fått stå tillbaka vet jag inte men det skylls ofta på dem. Själv misstänker jag att det lika mycket beror på att fler museimän än de som kanske vill erkänna det, är lika slarviga eller tycker underhåll och omvårdnad är lika oglamoröst och "jobbigt" som vi andra. När de dessutom haft mindre tid till forskning än de borde har de inte heller haft anledning att så ofta gå tillbaka till allt det material som legat och blivit förstört eller varit på väg att bli det. Till slut har berget växt och man har känt sig som en myra inför det.

Idag har vi en benägenhet att överdramatisera föremålsvårdens problem vad gäller omfattning och förutsättningar. Jämfört med kostnader för ombyggnad och underhåll av själva museerna som byggnader, och deras friluftsanläggningar, är kostnaderna för att åstadkomma vettiga magasin – den viktigaste förutsättningen – mycket överkomlig. Kan den delen av långvården klaras av och museerna samtidigt genomföra en vettig gallring, behöver inte heller akutinsatserna i konserveringsanläggningar eller konservatorsutbildning ekonomiskt sett utgöra oöverstigliga hinder för en god föremålsvård.

De processer kulturrådet satt igång med sina konserverings- och registreringsrapporter visar inte på några olösliga problem. Driver man en fråga tillräckligt energiskt i det här landet brukar den så småningom få genomslagskraft. Om inte luften helt går ur museivärlden inför 80-talet kommer därför mycket av det som idag ser ut som oöverstigliga hinder att vara undanröjda vid nästa decennieskifte.

Sett i det längre tidsperspektiv som museerna arbetar är naturligtvis inte heller en omprioritering till förmån för inre arbete och föremålsvård under det närmaste decenniet något som nödvändigtvis måste ske på bekostnad av andra kulturpolitiska måluppfyllelser.

Tror vi att museerna utgör en av *de uthålliga* och *sega* strukturerna för att i ett land bevara så viktiga värden som nationell identitet och humanistiskt kunnande på djupet och att de kulturpolitiska målen också är varaktigt hållbara, då måste givetvis de ansvariga för museerna utifrån sin kunskap slåss för det de vet är avgörande för denna uthålliga roll och hålla ifrån sig krav som jämfört med dessa ter sig som kortsiktiga och som bara är till för att tillfredsställa de kulturstatistiska behoven. Men till detta inre arbete ska man då inte bara räkna bättre föremålsvård och upprustning av dokumentationen. Till det omistligt viktiga inre arbetet hör också att utveckla museet som pedagogisk institution. Därför måste museerna fortsätta att arbeta in sig i skolan, i förskolan och i folkbildningen och rikta sina publikinsatser mot grupper där de vet att de kan hjälpa till att fylla funktionen som en stimulerande kunskapsbank. Ställer man det pedagogiska arbetet i bakgrunden under en eventuell besparingsperiod är jag rädd att vi i den generation som nu så identitetslöst söker

just sammanhangen mellan förflutet och framtid, inte kommer att ha några förespråkare för museerna som seriösa kulturförmedlare.

Detta kräver ett vitalare samarbete mellan centralmuseer och regionala museer: statens museer i Stockholm är inte lokalmuseer för huvudstaden utan, sagt med någon överdrift, moderuniversiteten för de regionala och lokala museerna när det gäller samlingar, kunskap och forskning, såväl inom ämnesområdena som när det gäller museipedagogiken.

Mer samarbete behövs

Det är lätt att inse nu, när de ekonomiska tumskruvarna dras åt, att pressade centralmuseer i första hand vill se om sina hus och därför skära bort sådant som ligger utanför och är dyrt.

Men motsatsen – en tydligt påvisad och rejält verksamhetsplanerad bild av utbyggt centralt-regionalt samarbete – skulle skapa mycket starka argument *mot* sparande på museisektorn. När det gäller föremålsvård, utställningar och vidareutbildning skulle en målmedveten viljeyttring med konkreta samarbetsförslag åtminstone för kulturrådet göra det lättare att slåss för att centralmuseerna fridlyses i besparingsplanerna.

Betraktar de sig däremot som nationella institutioner främst på grund av samlingarnas och personalens kvalitet och viktiga i internationellt kulturutbyte – alla i sig godtagbara alibin för att hävda deras betydelse – kommer det inte att räcka för att klara dem undan åtstramningarna.

Detta beror inte minst på att just den breddning av museiprofilen ute i landet, som låg i förväntningarna bakom en färdigutbyggd regionmuseireform, nu kanske inte kommer att förverkligas inom överskådlig framtid. Vilka regionmuseer i landet kommer att ha resurser att vidga sig från att vara i första hand museer för kulturhistoria till sådana som också speglar bildkonst, naturhistoria, naturvetenskap och teknik?

Det har väl i och för sig legat något av en illusion i att runt om i hela landet, på i bästa fall 24 platser en sådan breddning alls skulle vara möjlig att kvalitetsmässigt genomföra, inte minst när det gäller naturhistoria, naturvetenskap och teknik.

Kanske borde man därför redan nu krympa visionerna till mer hanterbara och realistiska planer och medge att det endast kommer att kunna ske på fem–sex orter i landet. Med andra ord – att man väljer ut några regionmuseer med goda förutsättningar på de eftersatta områdena som centralmuseerna kan repliera på. Och att dessa sedan, i ett samspel med universitetsmuseerna och Riksutställningar i sin tur blir en kunskapsbank och brygga för andra museer. Varför skulle t ex inte ett blivande bildmuseum i Umeå kunna få ett större norrlandsansvar, naturhistoriska museet i Göteborg vara ett verkligt regionalt museum för Västsverige liksom det nya naturvetenskapliga och tekniska museet i Malmö för Sydsverige?

Det här är idéer födda inte bara under den knappare ekonomins stjärnor utan också mot bakgrund av en ökad oro från min sida när det gäller våra resurser att verkligen få fram alla de kvalificerade museimän och forskare som krävs för att ge lödighet och halt åt den breddning av museirollen som det "stora" regionala programmet förutsatt.

Problemet är detsamma på nästan alla kulturområden – hur små kan institutioner vara för att fylla alla de många krav som ställs på dem? Och då är det inte bara fråga om byggnader och antal anställda utan när det

gäller museerna främst själva kvaliteten på de nya samlingar och den forsknings- och pedagogiska utvecklingskapacitet man skaffar sig på dessa områden.

Finns det så mycket välutbildat folk att sprida och resurser till verkligt goda samlingar att en "rättvis" och jämn spridning uppväger nackdelarna med vad som lätt kan bli ytligt, lite amatöristiskt och framför allt för tunt som stimulerande miljö för dem som ska jobba på varje plats?

Detsamma kan med fog sägas om den infrastruktur av hantverkskunnande och av konservatorer och vårdare som behöver byggas upp för vården av såväl museisamlingar som byggnader. Kvalitet över hela landet kräver en viss koncentration, inte så stor att den sluter sig inne och förorsakar stopp i kommunikationerna, men så spridd att man från centrum till periferi har rejäla mellanstationer att bygga på. Är inte risken annars den att förtunningen leder till ökad centralism, därför att det känns så oerhört mycket mer lockande och stimulerande att arbeta centralt där resurserna finns, om inte alltid i pengar så åtminstone i välutbildad personal?

Museernas framtid

En hel del har gjorts för att förstärka museerna i Sverige under 10 år och museerna har delvis svarat upp mot denna resursförbättring. Fortsatt optimism kan te sig förljugen med tanke på den framtid museerna just nu står inför. Kanske har jag i denna uppsats gett bilden att museerna genom att lyfta sig själva i håret, genom bättre verksamhetsplanering, utbyggt samarbete centralt-regionalt och genom att avväga sina insatser mellan inre och yttre museiarbete ganska ljust kan se framtiden i möte?

Så är det ju inte. Ty även om museerna är beredda att ge starkare respons på de krav mina frågor utmynnar i, vet vi ju inte alls om riksdag, regering, landsting, kommuner och slutligen vi själva som väljare alls är beredda att förbättra förutsättningarna för att dessa progressiva och positiva insatser förverkligas.

Just nu, i slutet av februari 1981 känns det snarare tvärtom. Femåriga besparingsplaner har skickats ut till alla kulturinstitutioner som, om de skulle ramma centralmuseerna med full kraft, verkligen skulle skjuta de flesta framtidsvisioner i sank.

Det låter så lite att spara 2 procent per år! Men förlorar man 10 procent av sina anslag, absurt nog räknade på den väldiga hyreskostnad varje museum debiteras men som man inte får spara på, då blir det inte mycket kvar av vare sig utåtriktad, regional eller vårdande verksamhet mot slutet av 80-talet.

För den väldiga(!) vinsten av cirka 13 miljoner kronor i besparingar till statskassan, skulle man i stort sett med femåriga besparingar återföra våra centralmuseer till att vara sällan öppna centralmagasin med stillastående skådesamlingar, många intendenttjänster vakantsatta och med den eventuella kulturpolitiska glöden släckt. Så smala är marginalerna. Skulle staten dessutom göra verklighet av varslade hot om att trappa ner bidragsprocenten för de regionala anslagen till länsmuseerna, ja, då kommer standardskillnaden mellan dem, som redan är stor, att ytterligare öka. Vissa län kan nog av provinsiell stolthet ändå vilja hålla sina museer över vattenytan men knappast kompensera bortfallet av statliga bidrag,

särskilt som staten är skyldiga huvudmännen cirka 500 årsverken. Skyldiga innan den fyllt ut den regionmuseiform, som kulturpolitiskt setts som en hörnsten för motståndskraftiga museer i framtiden.

Museernas unika uppgift

När detta publiceras hoppas givetvis jag som många andra att statsmakterna insett den långsiktiga skada de tillfogar kulurlivet om man genomdriver så här förödande besparingar, som så lite förbättrar samhällsekonomin men så starkt försämrar för kontinuiteten i de uthålliga strukturerna för vårt kulturliv.

Men kan vi verkligen hoppas på en sådan insikt, nu när så många andra, mer självklara och för människors primära behov väsentliga anslag och reformer skärs ned? Får inte då museerna låg prioritet, allra helst som vi så länge levt i en historielös tid och inte heller vet om dagens drift att söka rötter är något annat än en övergående trend bland många andra?

Inte självklart! Tror museivärlden att den primärt inte är till för sig själv utan för andra och verkligen är den viktiga förbindelselänk mellan förflutet och framtid som jag upplever att museerna är, borde argumenten just i en *resurssnål* framtidsplanering vara starka för att både skydda och bygga ut museiväsendet. Museerna har en unik förmåga, inte bara genom sitt eget medium utan också genom att hjälpa andra, inte minst televisionen – att materialisera olika epokers utveckling och dess motbilder. Museet har ordet, föremålet, bilden och rumsbildningen till sitt förfogande – i museet genom museipedagogen, i skriften, i bildserien, i museilådan och inte minst ute i stads-, industri- och kulturlandskapet att visualisera sina kunskaper med.

Just nu är stämningen på nollpunkten på många håll i museivärlden: vi har inte en chans! Men ser man sig som en del av en humanistisk motståndskraft med insikten att historielöshet är barbariets bästa medhjälpare – då kan man ju inte ge upp nu!

"Samla, vårda, visa – eller något mera?" frågade Göran Rosander museivärlden för drygt två år sedan på Utö som en upptakt till den första museiveckan!

Något mera – det är nu först och främst att slåss. Tro inte att du är nå't säger Janteloven! Museer är något viktigt, skulle det kanske stå om vi hade en museilag. Låtsas då att vi har en sådan! För museer *är* något viktigt. Samlade skärvor över tiden som varje tid behöver ta hjälp av för att lägga sina mönster. Det ska människor kunna också om 100 år – det är väsentligt att hålla i minnet då våra budgetexperter ofta inte tycks tänka längre än näsan räcker.

Det är de sex F:en som fortsatt ska leda museerna – det får inte bli det sjunde som kortsiktigt får avgöra vad generationer byggt upp och nya ska använda!